

SAMOBORSKI LIST

Ljetovališni vjesnik

„Samoborski list“ izlazi 1. i 15. u mjesecu.

PRETPLATA na cijelu godinu stoji K 4—, na po godinu K 2—, a na četvrt godine K 1—. S poštom stoji 48 filira na godinu više, a u Americi K 1.40 na godinu više. Pojedini broj stoji 20 filira.

Odgovorni urednik: Dr. Mijo Juratović.

Uprava se nalazi u Šmidhenovoj ulici broj 22, a otpравништво u „Samoborskoj tiskari“ S Šeka, trg Leopolda Salvatora.

OGLASE prima uprava, a plaća se za petlini redak u redakcijskom dijelu po 20 fil. u oglasnom 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvrćuju, daje se znatan popust.

Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“. Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

GODINA I.

U Samoboru, 1. veljače 1906.

BROJ 3.

Naš društveni život.

II.

Obrazovno društvo imademo i mi u Samoboru, ali nije još u većem opsegu razvilo svoju djelatnost, a nije je razvilo zato, što se ne shvaća njegova po mjesto i domovinu prevažna svrha: odgajati svijesne i žive članove za sve nama potrebne vrste udruga. Ne shvaća se žalost baš u onih, kojima je povjeren poslije škole uzgoj našega građanstva; ne shvaća je ili bolje ne će da shvaća naša „inteligencija“. Prosvjetno društvo, osnovano na zdravom vjerskom, moralnom i domovinskom temelju upravo za najšire slojeve; društvo, koje je nužni preduvjet svakoga uspješnoga zadružnoga života, matica svakoga društva i plemenite organizacije — ne uvažuje se! To nevažavanje i nepodpiranje od strane naših mogućnika i inteligencije neoprostiva je humanitarna i patriotska pogreška. Pogreška je ne podizati društvenoga života, ali još veća je rušiti ga, ne možda namjerno, već pustim nemarom za dobru i plemenitu stvar.

Prigovara se općeno, da Samobor imade previše društava. Taj prigovor nipošto nije neopravdan, ako se i mora priznati, da svako od ovih naših društava imade lijepu svrhu. Pa baš zato i smatra svako od njih svoju egzistenciju nužnom i korisnom, te nastoji, da u svoje kolo uhvati što veći broj članova svake vrste. No kako je Samobor još dosta malen, posve je prirodno, da daje još dosta malen kontingenat članova za sva društva, pa je tako pojedinac članom više društava. Odatle pak i nastaju zle posljedice. Najmlađe je društvo obično mezimče i kao najnovije imade za sebe najveće zanimanje općinstva. Prirodno je dakle, da i članovi toga društva s većom ambicijom ispunjavaju svoje članske dužnosti; a i zato još, jer im je to novo, pak ih zato i više zanima. Što marljivije

se pak polaze pokusi i vježbe takova društva, to više se naprotiv zanemaruju članske dužnosti drugih društava, kojima su dotičnici također članom. Pa tako se dogodi, da najpotrebnije i najzaslužnije društvo oskudijeva na članovima i njime ovlada potpuna površnost — ponestane svakoga napretka.

Pitate li: tko ili bolje što je tomu krivo? odgovaram opet: Nedovoljno prosvjećena društvena svijest.

Glavna je naša pogreška baš u tom, što se zaboravlja na onu: mjerilo društvenoga života u mjestu stanje je njegova prosvjetnoga društva. Društveni naš život i suviše dokazuje istinitost navedene rečenice.

„Pučka knjižnica i čitaonica“, koja evo već pet godina širi makar i skromno prosvjetu i budi društvenu svijest u našem građanstvu; koja je omogućila naobrazbu baš onomu najbrojnijemu i prosvjete najpotrebnijemu sloju pučanstva, na kojem počiva zgrada blagostanja našega Samobora, to društvo uživa malo ili nimalo simpatija u naše „inteligencije“. A ipak je sveta dužnost inteligencije, da kultivira narod, ali „nije kulturan onaj narod, gdje su najbrojniji t. j. niži razredi nenaobraženi“.

Pa neka! Narod si je sam žuljevima svojima podigao dom prosvjete, on ga zato i to žarče ljubi i na njemu gradi svoju bolju budućnost upoznavajući sve to više, da je sebi prepušten, ali i u združenju svemoguć.

Pet godina živi „Pučka čitaonica i knjižnica“ u mirnom zatišju bez vike i sjaja, ali to dublje pušta korijenje, to sigurnije kroči naprijed. Ima bogatu knjižnicu odabranog štiva, nuda članovima, kojih broji do 90, zabavnih i poučnih listova, a podat će im, Bog će dati, i toliko potrebnih nam predavanja, a možda i tečaj za analfabeate. Najbolje se pokazuje plod njezina djelovanja u buđenju društvene svijesti, kad se

brojni članovi uz vodstvo vrijednoga predsjednika A. Filipca i njegovih vjernih časnika, uz ugodno pjevanje i skladno tamburanje pod ravnanjem revnoga Fr. Hercega zabavljaju kao sinovi jedne obitelji. Pomalo se širi djelokrug „Pučke knjižnice i čitaonice“, a kad će se preseliti na zgodnije i ostaloj braći pristupačnije mjesto (što dakako stoji do povoljnoga odziva braće iz donjega kraja), okupit će pod grane svoje poput stare, sad žalost požutjele slavenske lipe sve građanstvo Samobora, da u kolu bratske sloge rade za boljitak našeg osiromašenog doma. Budući da je prosvjetno društvo već po naravi svojoj takovo, da svrsi svojoj to veća odgovara, što našire u narodu rasprostire zrake nebeske luči — prosvjete — dužnost je svakomu Samoborcju, da svakom prilikom uzradi oko proširenja „Pučke čitaonice i knjižnice“. Što šire i dalje će doprijeti prosvjeta, to više ćemo imati sposobnoga materijala za udružni život, a potom ćemo i prije doći do teško očekivanih boljih vremena.

Napisao sam to iz ljubavi k milom mi zavičaju sa željom, da braća sugrađani o tom promisle i prema tome rade, jer eto je zimsko vrijeme, u koje se običaje više sastajati i raspravljati, pa će biti dosta zgodno i po prosvjetnom društvu buditi društvenu svijest. Neka se zlo ne shvati!

Tebi, društvanče malo, kao na petgodišnjicu tvoga života čestitam i želim, da bi smjelo i ustrajno vršilo visoko svoje poslanje u lijepom Samoboru, te bi šireći zdravu prosvjetu i svježju društvenu svijest pod svetim stijegom svojim ozdravilo naš društveni život, da bi odgovarao krasnoj našoj prirodi i potpuno bile istinite one od Prerada Samoboru posvećene:

„Sve je tako lijepo, složno,
Da bit' ljepše nije možno!“

Domorođac.

LISTAK.

Prvi ures.

Napisao Milan Lang.

Lijep je, krasan je naš Samobor. Divni čari njegove prirode duboko se dojmaju svakoga smrtnika, u kojega je barem trunak estetskoga osjećaja. Pa zar je onda čudo, da su ga već toliki naši pjesnici opjevali?

Već samo raznolik konfiguracija samoborske okoline, pak onda harmonična izmjena njezina privlače svatko oči i ugodno ih zabavljaju. Ali puna čara i miline, puna dražesti i krasote nalazi se priroda samoborska u proljeće: opremljena poput mlade nevjeste, što se spremila na polazak pred životni, pojavila se ona u svem sjaju, u potpunoj rasloži svojoj. U njoj tada živjeti, u njoj provoditi dokožne časove, prava je slast. Balzamični onaj vazduh, u koji su mlijem različitih cvjetaka postali svoj dašak, nezrećivo krijepti utrudene grud, krv zadržuje i življe tijelom, i čovjek očiti neku novu mladinačku snagu. Stotine predmeta zaustavljaju te na svakom koraku, privlače te k sebi, kano da te žele upozoriti na sebe i pokazati ti svoje dražesti. Ne znaš u takovim časovima, što je dosada, zaboravljajući sve jade i brige, a duh ti je i srce zaokupljeno radošću i zadovoljstvom. Ako se može govoriti o blaženstvu na zemlji, to su časovi ovakova uživanja zaleta blaženja.

Ali i onda, kad no sniježni pliš prekrije dol i brjeg samoborske okoline; kad hladno i pušto kamenje

i golo drvlje nijemo i ukočeno zuri u sivu i maglenu prazninu nebesku; kada tihu onu zimsku sjetu prekida turobna pjesma vjetrova; i tada priroda samoborska ne ostade bijedna sirotinja. Ne. I za ovo tužno doba pričevala si je ona lijep nakit, doličan njezine veličajne ljepote.

Želite li znati, kakli je to nakit? Izvolite sa mnom. Proletajmo se tihim Anindolom do sv. Jurja. S južne strane crkvice zinuo je uz obronak duboki jaz, pa bi vam se od toga mogli potresti živci. Odvrnite stoga pogled od njega, pa ga upravite južno i zapadno po šumi, što se širi po brjegu. Vidite li, kako ova mrtvu pušću oživljuje sjajna zelen stotine i stotine džibunova, što se na sve strane razasuti ističu zelenilom svojim? Nije li to divan ures zimske prirode, koji se poput dragoga kamenja prosuo po bujnoj grudi njezinoj; nije li to sjajni smaragd, što svijetlom svojim tako ljupko bilješt, obojavaju i oživljuju pušću oko sebe. Zar je to mrtva priroda? Ne, ne, nije; ta živa ona zelen znak je svježje snage životne, znak je, da priroda nije mrtva, već da samo odmarala svoje sile, pa čeka samo zgodan čas, da opet uzbuja pribranom snagom na novi život.

Ali podimo onamo, da izblize ogledamo krasni onaj zimski ures naše prirode. Ako ga još nikada dostiže nijeste vidjeli, uvjeren sam, da će vas ugodno iznenaditi. Kad ogledate ono ljepo, sjajno, maslinasto zeleno, a kožnato lišće po zelenim grancicama, misao će vas za časak prevartiti, i činit će vam se, da ste se našli pod toplim primorskim nebom u šumi lovrike; no odmah će vas minuti ovaka misao, kad vam oko zapne o snijeg, što se još tu i tamo pridržao u uva-

lama i zasjencima. Ali zato ne trebate požaliti ovu časovitu opsjenu; što više, treba da se ponosimo, što na divnoj ovoj grudi zemaljskoj i u zimsko doba nalazimo takli ures, koji bi lijepo pristajao i toplomu nebu talijanskomu. Koliko narod cijeni ovo grmasto drve, najljepše se ističe u imenu, kojim ga je nazvao: božikovina (Ilex aquifolium, Stechpalme), ili Božje drve — kako ga još neki zovu. Zaista su ga okrstili lijepim imenom, a po njem već moći je naslutiti i uzvišenu svrhu, što ju je namijenio narod ovomu drvcu. I Nijemac ga mnogo cijeni, uvrstivši ga barem po imenu među paome.

Iskreno priznajem, mene ovo drvece neodoljivim nekim čarom privlači. Možda zato, što je slično lovoriki? O ne! Ne težim za lovorikama, a i nemam zašto. No kad je već riječ o tome, moram pomenuti, da ovo lišće lijepo prikazuje neke prilike životne. Eto, kako vidite, ima na nekom drvcu božikovine prekrasno glatko lišće, pa ga možete bez ikake muke ubrati i njime se okriti, ali pogledajte tamo dalje neke džibunove, kako je njima lišće uz krajeve svoje puno bodijika. Hoćete li i ovo ubrati i okriti se, ići će to vrlo teško, a nikako ne će proći i bez krvi. Recite mi, nije li tako i sa pravim lovorikama; s lovorikama, sa kojima su neki ljudi toliko pomamni. Ne dolazi li mnogi od njih svijenca lovorova, da i sam ne zna kako; dok se ga drugi jedva trudom i krvlju dostanu. Pitate me, kojih imade više: onih prvih ili ovih potonjih? Posmatrajte svijet, u njem ćete naći i odgovor na ovo pitanje.

(Svršit će se.)

Svoj k svomu!

Svoj k svomu!

Trgovina i naklada umjetnina **Josip Kaplan** Zagreb, Duga ul. 12., Telef. 245.

Preporuča svoje bogato opskrbljeno skladište raznih svetih i svjetskih uljenih slika i staklenih i kromoslika, heliogravura, bakro- i ocjeloreza, akvarela, zrcala u zlatnim i orahovim okvirima.

Tvorničko skladište okvira za slike i letvice za slike u raznim izradbama na veliko i na malo. Zidnih satova i ura njihalica. Kiparsko-pozlatarska i staklarska radiona. Vlastiti proizvod okvira za slike i staklenih slika, kao i slika sa glazbom. Portreti i umjetna slikarija. Zavod za crkvenu umjetnost, križni putevi, kipovi, raspela i slike za žrtvenike u svakoj izradbi.

Osobito preporučam krasnu sliku „**Saborska sjednica od 4. srpnja g. 1848.**“ koja nebi smjela manjkati u nijednom hrvatskom domu.

Ilustrovani cjenici besplatno i franko.

Ilustrovani cjenici besplatno i franko.

Javna zahvala.

Tužnim srcem zahvaljujem svim svojim rođacima, prijateljima i znancima, koji su mog oca

Josipa Prišlina

sproveli do vječnog groba, te mi tim tešku bol ublažili.

Naoseb pak zahvaljujem veleučenoj gg. doktorima Milanu vitezu Biščanu i Miji Juratoviću, koji su sve svoje sile uložili, da mi spase mog nezaboravnog oca.

Tugujući sin

Hinko Prišlin.

Stan

od 2 sobe s nuzgrednim prostorijama iznajmljuje se odmah u Šmidhenovoj ulici broj 21.

Daje se u zakup eventualno i vinograd kraj kuće.

OBJAVA.

Javljam vele cijenjenom općinstvu, da sam na Novom trgu pokraj mosta u kući g. Levičara otvorio

mesnicu,

koju samostalno vodim. — Obećajem, da ću na zalihi imati uvijek svježije meso najboljih vrsta i da ću uopće nastojati, da sve svoje cijenjene mušterije najsavjesnije podvorim.

Josip Biščan.

Po visokoj kr. zem. vladi proglašena ljekovitom vodom rudnicom.

Apatovačka kiselica

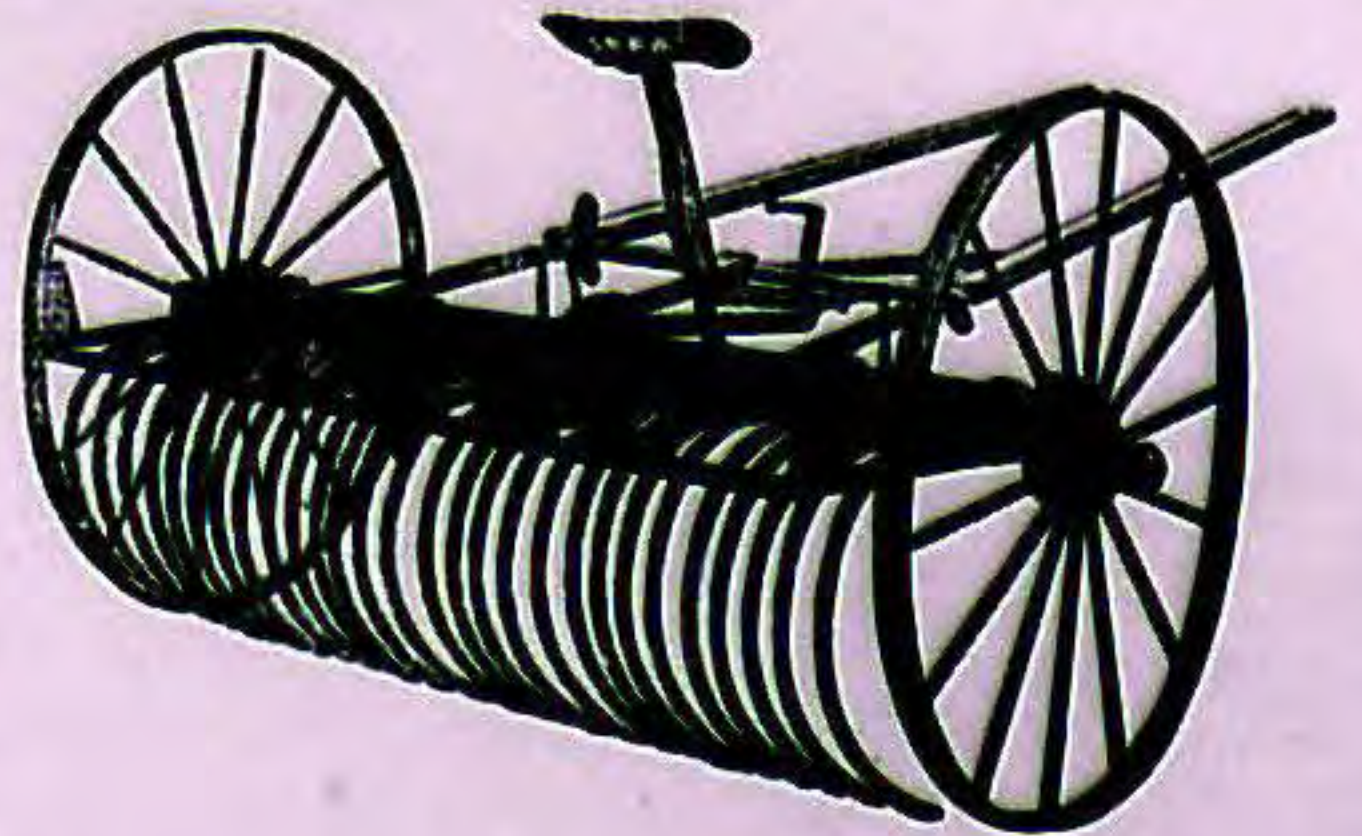
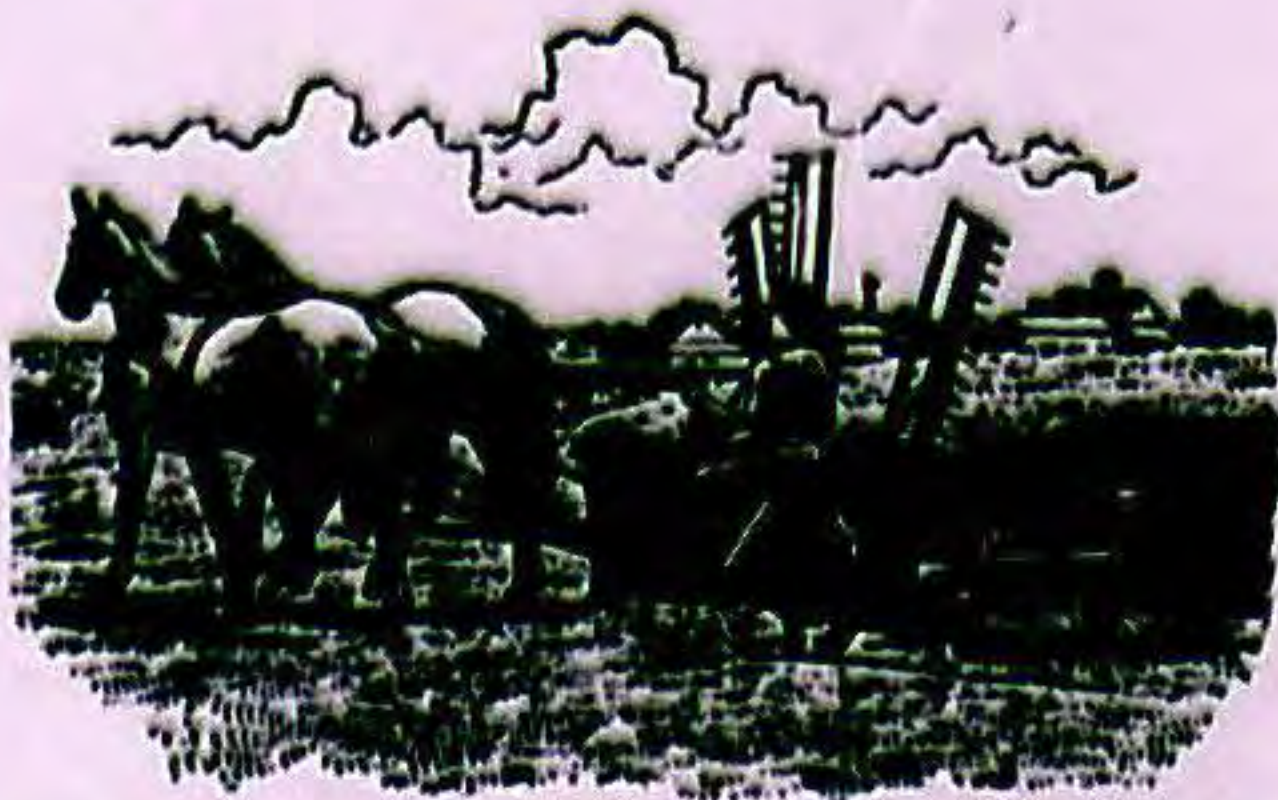
Naravno alkaličko-muriatična litijaska kiselica. — Najbolje stolno piće. — Ljekovita voda. Nagradjena sa 15 zlatnih kolajna.

Od prvih liječničkih autoriteta preporučena, te prokušano, izvrsno i nenatkriljivo sredstvo. Glasovito sredstvo kod svih bolesti probavnih organa i grkljana, proti ulozima i reumi, kod želudačnog, plućnog, crijevnog i svih drugih katara, protiv hemoroida, kod boli bubrega, mjechura, kamenca, šećerne bolesti, zrnatih i nateklih jetara. Prokušano, izvrsno i nenatkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženakih bolesti.

Upraviteljstvo vrela apatovačke kiselice,
Zagreb, Nica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

Za nabavu svih vrsta gospodarskih strojeva, strojnih temeljnih dijelova, tehničkih pribora, nadalje za uredjenje mlinova i inih industrijalnih poduzeća

preporučuje se

Glavni savez

tvornica strojeva za gospodarstvo i industriju.

Zagreb.

Preradovićev trg.

Telefon br. 76.

Telefon br. 76.